

LANSĂRI DE CARTE

„CĂILE DE ASIGURARE A CONSTITUȚIONALITĂȚII (legilor, acțiunilor, politicilor) ÎN REPUBLICA MOLDOVA”, autor LILIANA CREANGĂ

Curtea Constituțională a devenit un actor cotidian al vieții publice și numărul cauzelor, în-deosebi al excepțiilor de neconstituționalitate, a crescut de la an la an. Reticențele începutului au fost înlocuite de o credibilitate crescândă în care un rol decisiv l-au avut, mai ales, calitatea soluțiilor, motivarea lor, ceea ce a conturat, pe cale jurisprudențială, o doctrină a Curții și asimilarea practicii Curții Drepturilor Omului de la Strasbourg.

Practica activității Curții Constituționale este orientată preponderent și este organizată întru exercitarea competențelor constituționale. Constatarea conformității Constituției sau declararea neconstituțională a actelor supuse controlului constituționalității, tălmăcirea normelor constituționale, modul de executare a hotărârilor Curții Constituționale etc. constituie instrumente de o influență hotărâtoare privind perfecționarea cadrului legislativ.

Principalul argument care a condiționat elaborarea acestei lucrări rezidă în faptul că până în prezent noțiunea de „constituționalitate” a suscit numeroase controverse, fiind privită deseori ca o ambiție personală a constituționaliștilor. Abordarea ulterioară, fondată pe evoluția controlului de constituționalitate, a evidențiat necesitatea delimitării conceptului de alte concepte ase-

mănătoare (constituționalism, codificare) dar care generau confuzii, cu precădere în rândul teoreticienilor. Corecta înțelegere a sensului pe care îl are fenomenul de constituționalitate are meritul de a contura cadrul de acțiune, precum și efectele controlului de constituționalitate a legilor, acțiunilor, a unor acte și politici în sfera dreptului.

Modul de distribuire a autorității într-o comunitate umană a reprezentat o temă a tuturor timpurilor. Întruchipând acordul social asupra modului de exercitare a puterii, Constituția a devenit în timp sursa principală a legitimității sistemului de drept, a sistemului politic și a procesului de adoptare a legilor, asigurând funcționalitatea statului de drept, atunci când una dintre puteri se substituie în atribuțiile celeilalte. Această substituie generează veritabilul conflict între puterile statului, necesitând intervenția jurisdicției constituționale.

Prezentul studiu, axat pe bazele politice și juridice ale statului, examinează cu precădere problema eficienței justiției constituționale, privity în contextul discuțiilor despre necesitatea unei reforme constituționale. Cercetarea de față, propusă atenției publicului interesat de domeniu, ține cont de ansamblul de circumstanțe istorice și politice în care a evoluat instituția respectivă în Republica Moldova, în contextul în care în primii 7 ani de activitate a Curții Constituționale raportul dintre numărul actelor adoptate și executarea prevederilor acestora era mult prea nefavorabil. Această situație a impus necesitatea examinării minuțioase și responsabile a modului în care era înțeleasă și percepută ideea constituționalității actelor normative, modul în care Curtea își îndeplinește rolul de factor de echilibru între ramurile puterii în stat, de garantare a supremației Constituției în toată complexitatea ei.

Nu s-a pretins epuizarea vastului subiect al analizei acestui domeniu, întrucât accentul pus pe instituția unicului organ de jurisdicție constituțională, Curtea Constituțională, este determinat de interesul sporit în acest moment față de aceasta, precum și interacțiunea ei cu alte organe ale statului.

Credem că revizuirea unora dintre norme-

le privind legislativul sau executivul nu reprezintă reforma constituțională în sine, cu toată imperfecțiunea de formulare și de reglementare imputabilă unor norme din Constituția RM. Ea conține norme imperfecte, dar perfectibile, pe de o parte, și lipsește în cuprinsul ei armonizarea satisfăcătoare a unor prevederi din cadrul anumitor instituții constituționale, pe de altă parte. Ceea ce poate fi contestat este eficiența și reușita armonizării acestui ansamblu de reglementări.

Referitor la eventualele revizuiți ale bazelor constituționale ale RM s-a expus și Comisia de la Veneția, menționând că „nu pot fi mutate competențele de la o putere la alta, nici nu poate fi revizuită Constituția de fiecare dată când în țară se schimbă situația politică sau când apare o nouă majoritate parlamentară”.

Astăzi, Republica Moldova s-a obligat să ajusteze legislația națională la standardele internaționale, garantând astfel promovarea proceselor de democratizare a societății și a celor de reformare a instituțiilor de drept, precum și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. În acest context dacă drepturile și libertățile consfințite de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sunt încălcate de o lege, fiind vorba de un defect al legii, destinul ei îl decide legiuitorul și, în limitele competenței sale, Curtea Constituțională.

Deci în prezenta lucrare sunt examinate cele mai importante aspecte legate de problema asigurării constituționalității în Republica Moldova care implică modalitățile, categoriile, procedeele de realizare a constituționalității. Astăzi, ca niciodată persistă necesitatea formării unui sistem

eficient al asigurării constituționalității pe baza caracteristicilor socioistorice și naționale, sintezelor și analizei problemelor teoretice și practice legale, garantării supremației Constituției. Cercetările teoretico-științifice și problemele practice privind asigurarea constituționalității reprezintă un domeniu nou și de perspectivă al dreptului public.

Actualitatea studiului este determinată de schimbările radicale ce au avut loc în Republica Moldova în ultimele decenii, care și-au găsit expresia în noua legislație a Republicii Moldova. Întemeind noi instituții de drept, precum cea a controlului constituțional, doctrina, ba chiar și legiuitorul, la definirea și interpretarea lor, adesea comit erori, imprecizii în aplicarea acestor norme. Clarificarea și definitivarea acestor aspecte au constituit unele dintre importante obiective ale lucrării.

Lucrarea conține o totalitate de rezultate principial noi ce permit formularea concluziilor și generalizărilor adecvate naturii juridice a fenomenului cercetat. Propunem noțiuni, teze, concepții, termeni inediti, care pun într-o nouă lumină cele mai controversate probleme ce țin de activitatea de exercitare a jurisdicției constituționale, atât din punct de vedere teoretic, legislativ, istoric, cât și practic, ceea ce îi oferă lucrării un caracter de originalitate și raționalitate.

Monografia este destinată tuturor celor interesați, va fi pusă la dispoziția publicului studios, practicienilor, cercetătorilor preocupați de domeniul dreptului public, totodată va putea fi studiată în cadrul bibliotecilor naționale și în bibliotecile universităților cu profil juridic din țară.

Autorul

